



Sp. zn.	827/2016/VOP/LF	Vážená paní
Datum	21. listopadu 2016	I. G.
		XXXXX
		XXXXX

Vážená paní G.,

dovoluji si Vás informovat, že jsem v rámci šetření výkonu sociálně-právní ochrany Vaší vnučky Adély G., narozené 2011, dospěla k závěru, že Úřad městské části Brno-střed (dále jen „OSPOD“) **pochybil při výkonu sociálně-právní ochrany Adély**. Předně po **odebrání Vaší vnučky z péče matky neposkytl rodině dostatečnou podporu** (ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí). A dále **po umístění Adély do pěstounské péče bez vhodné intenzivní sociální práce s Vámi fakticky omezil Váš kontakt s vnučkou**.

Umístění Adélky do zařízení

Adélka byla od 5. února 2016 umístěna v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Důvodem pro podání návrhu na vydání předběžného opatření ze strany OSPOD byla aktuální vyhocená situace v rodině téhož dne, kdy pracovníkům OSPOD nikdo neotvíral, z bytu se ozýval jen hlas dítěte a přivolaná hlídka Policie ČR zjistila, že matka je pod vlivem pervitinu. OSPOD uvedl, že „*bylo zřejmé, že babička, rovněž přítomna, jednání dcery toleruje. Omamné látky byly cítit až na chodbě před bytem.*“¹ OSPOD dodal, že matka má dlouhodobě problémy s užíváním návykových látek, péči o nezletilou zanedbává, dítě bylo v nedávné době umístěno v Dětském centru A.

Jakkoli rozumím Vaší námitce, že postup OSPOD byl dne 5. února 2016 razantní, neshledala jsem v jeho postupu pochybení. OSPOD je povinen dle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, neprodleně podat soudu návrh na vydání předběžného opatření „*ocitne-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo narušen*“. Situaci, ke které došlo dne 5. února 2016, byla závažná, **zjištění OSPOD i policie potvrzují, že matka nebyla schopna zajistit řádnou péči o svou pětiletou dceru a Vy jste tento stav tolerovala. Obavy OSPOD o zdraví Adély pokládám za důvodné pro podání návrhu na vydání předběžného opatření.** V této souvislosti považuji za důležité uvést, že se z povahy věci má jednat o opatření dočasné a v zájmu dítěte, přičemž OSPOD dané opatření jen navrhuje, samotné rozhodnutí vždy vydává soud.

Rozhodnutí o pěstounské péči a kontakt Adélky s Vámi

Od umístění Adélky v zařízení se situace u Vás v rodině změnila. Matka Adély se od Vás odstěhovala a od 5. února 2016 se dle Vašich slov u Vás nezdržuje². Dne 16. února 2016 jste podala k soudu návrh na svěřeni vnučky do své péče. Vnučku jste v zařízení denně navštěvovala. Dne 24. února 2016 podal OSPOD návrh na svěřeni Adély do pěstounské péče.

1 Citováno z textu návrhu na vydání předběžného opatření ze dne 5. února 2016.

2 I když někteří sousedé dle zjištění OSPOD uváděli, že matku v místě Vašeho bydliště viděli.

Tentýž den proběhlo jednání s Vaší rodinou na OSPOD, pověřený pracovník Vás informoval o svých zjištěních, postojích a důvodech, pro které aktuálně nepodporuje Vaši péči o vnučku. Od následujícího dne (25. února 2016) je tedy Adélka v péči pěstounky v Újezdu u Brna.

Samotné umístění dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu (tedy péče osobní) má ze zákona přednost před pobytem dítěte v zařízení³. Nicméně jsem přesvědčena, že umístěním dítěte v pěstounské péči na přechodnou dobu nemá v žádném případě (není-li tak rozhodnuto ze závažných důvodů soudním rozhodnutím) dojít k omezení kontaktu s biologickou rodinou, v tomto případě zejména s Vámi.

V daném případě vnímám jako nejproblematictější skutečnost, že svěřením Adélky do pěstounské péče došlo ke změně místně příslušného OSPOD a případ Vaší vnučky převzal Magistrát města Brna. Považuji za nepřijatelné, že k Vašemu prvnímu kontaktu s vnučkou došlo až dne 5. dubna 2016, tedy téměř po 6 týdnech. Jakkoli rozumím námitkám OSPOD, že jste měla možnost pravidla kontaktu se svou vnučkou probrat s pověřenou pracovnící Bc. Terezií Gargulovou z Magistrátu města Brna, mám za to, že **povinnost kontaktovat Vás měl přímo OSPOD**. Avšak díl odpovědnosti za prodlevu v kontaktu s Vaší vnučkou nesete i Vy. Dne 5. února 2016 Vás pověřený pracovník OSPOD JUDr. Deutsch poučil, že za ním máte přijít dne 8. února 2016. Nenavštívila jste ho. Rozumím Vaší obavě z komunikace s tímto pracovníkem, který navrhl odnětí Vaší vnučky z rodiny. Připouštím však, že kdybyste se to pokusila překonat a sama aktivně OSPOD navštívila, byla by pravděpodobně prodleva, kdy jste vnučku neviděla, kratší.

Jsem přesvědčena, že **OSPOD měl po umístění Adélky do pěstounské péče sám aktivně Váš kontakt s vnučkou podporovat**. Ostatně i na samotném jednání mnou pověřených právníček s OSPOD dne 17. února 2016 otevřeně zaznělo, že OSPOD je připraven Vaše kontakty s vnučkou podpořit a na Vašem styku s ní pracovat. **Jelikož OSPOD nezpochybňoval Vaše každodenní návštěvy Adélky v zařízení, mám za to, že s přemístěním Adélky do pěstounské péče měl současně zajistit Váš co nejširší kontakt s vnučkou**. Byť rozumím tomu, že je pro pěstounku organizačně náročné sladit své denní povinnosti s návštěvami rodinných příslušníků, jsem přesvědčena, že výkon pěstounské péče je službou dítěti a nezpochybňoval-li do té doby nikdo Váš denní kontakt s vnučkou, neměl být takto výrazně omezen ani po umístění do pěstounské péče - jinak než vzájemnou dohodou či rozhodnutím soudu.

Dovoluji si tedy uzavřít, že **OSPOD byl povinen při umístění Vaší vnučky do pěstounské péče sám aktivně v zájmu Adélky podpořit Vaše kontakty s vnučkou a v tomto směru Vás kontaktovat**.

Svěření Adélky do Vaší péče

OSPOD se o Vašem návrhu na svěření Adélky do Vaší péče (ze dne 16. února 2016) dozvěděl až dne 22. února 2016. Byť s Vámi v předchozím období jako s pečující osobou počítal⁴, po zjištěních ze dne 5. února 2016 i následném jednání dospěl OSPOD k závěru, že Vaši péči

3 Ustanovení § 958 odst. 2 občanského zákoníku: Pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

4 Naposledy například při soudním řízení o určení otcovství Adély vedeném Městským soudem v Brně pod sp. zn. 117 Nc 33/2014-74 zástupce OSPOD dne 7. ledna 2016 uvedl, že „v současné době není jiná možnost, nežli svěřit dítě do péče matky, jejíž výchova nezletilé Adély bude bedlivě sledována s tím, že pokud se opětovně vyskytnou problémy, je připravena babička nezletilé převzít péči o nezletilou Adélu.“

o Adélku nepodporuje. Na jednání dne 24. února 2016 Vám OSPOD sdělil, že si aktuálně dovede představit svěřeni vnučky do Vaší péče jen za situace, kdy by matka podstoupila detoxikaci a odvykací pobyt (což matka odmítla). OSPOD považuje za nedostatečné prosté ujištění, že by se u Vás matka nezdržovala, jelikož má o této skutečnosti vážné pochybnosti. Dále by OSPOD trval na potvrzení, že drogy neužíváte ani nevyrábíte.

Mám tedy za to, že OSPOD Vám (a matce) na jednání dne 24. února 2016 sdělil přesné důvody pro umístění (resp. setrvání) Adély mimo rodinu. **Nicméně jsem přesvědčena, že po odebrání dítěte z rodiny se má práce s rodinou výrazně posílit dle ustanovení § 12 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí. OSPOD má rodiče (či jinou osobu blízkou, která chce převzít dítě do své péče) přesně informovat, co musí splnit, aby byl OSPOD připraven podpořit návrat dítěte do rodiny.** Z vyjádření OSPOD jsem nabyla dojmu, že považuje za důležité vyloučit nevhodné působení matky na výchovu Adély, a to cestou detoxikace a odvykacího pobytu. Zřejmě se také potřeboval ujistit, že sama neužíváte drogy (ani je nevyrábíte). Byť chápu, že předmětné jednání na OSPOD bylo velmi emotivní a pro Vás jistě i nepříjemné, považuji za důležité, aby s Vámi OSPOD přesně probral, co podle něj musíte splnit. Jeho požadavky samozřejmě musejí odpovídat jak tomu, co skutečně zjistil (a ověřil), tak právní úpravě. Neznám veškeré souvislosti zejména ze zjištění policie, proto tyto požadavky nemohu objektivně zhodnotit.

Navíc se v mezidobí situace zásadně změnila – Adélku od začátku srpna nenavštěvujete. O Vašem návrhu na svěřeni Adély do Vaší péče rozhoduje soud, s OSPOD ani pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv nejste v posledních 3 měsících v kontaktu, není možné se Vám dovolat. Proto si Vás dovoluji odkázat na Magistrát města Brna. **Máte-li i nadále vůli starat se o svou vnučku, obraťte se na Bc. Terezi Gargulovou** (tel. 542 173 765, gargulova.terezie@brno.cz, Magistrát města Brna, Oddělení sociálně právní ochrany dětí, Koliště 19) **a proberte s ní další možnosti.**

Vážená paní G., uzavírám, že jsem v postupu OSPOD shledala pochybení, a to neposkytnutí dostatečné podpory rodině po umístění Adély v zařízení a nedostatečnou aktivitu při zajištění Vašich kontaktů s vnučkou, která vedla k faktickému omezení Vašeho kontaktu s vnučkou po jejím umístění do pěstounské péče. Jelikož se v mezidobí Vaše situace změnila a aktuálně se s vnučkou nevidáte, **nežádám OSPOD přímo ve vztahu k Vám o přijetí konkrétních opatření k nápravě.** OSPOD však žádám, aby mé závěry vzal v potaz v budoucnu v obdobných případech a úžeji spolupracoval s Magistrátem města Brna v případech, kdy je dítě umisťováno do pěstounské péče a případ přebírá právě magistrát.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv